

Özellik Yaklaşımıyla Aleksitimiye Ölçme-I: A Aleksitimi Ölçeği Madde Seçimi ve Faktör Yapısının Oluşturulması

Measuring Alexithymia via Trait Approach-I: A Alexithymia Scale Item Selection and Formation of Factor Structure

Arkun TATAR¹, Gaye SALTUKOĞLU², Seda ALİOĞLU³, Sümeyye ÇİMEN³, Hülya GÜVEN³, Çağla Ebru AY³

¹Texas Üniversitesi Austin, Psikoloji Anabilim Dalı, Austin, ABD

²Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye

³Özel Muayene, Psikolog, İstanbul, Türkiye

ÖZ

Amaç: Aleksitiminin teorik yapısı nedeniyle mevcut ölçme araçlarının yapısı ölçmek için yeterli olup olmadığı bilinmediği ve pek çok ölçme aracına ihtiyaç olduğu belirtilmektedir. Ayrıca mevcut ölçme araçlarının hepsinin farklı hata kaynaklarına sahip olduğu bildirilmektedir. Yapıyı ölçmek için Türkçe ölçme aracı olarak sadece Toronto Aleksitimi Ölçeği'nin eski ve yeni iki formu bulunmaktadır. Bu belirtilenler doğrultusunda bu çalışmada aleksitimiye ölçmek için yeni bir ölçme aracının geliştirilmesi amacıyla madde seçimi, faktör yapısının oluşturulması amaçlanmıştır.

Yöntem: Hazırlanan 100 havuz maddesi ilk uygulamada 19-82 (ort.=35,05) yaşları arasındaki 628 kadın, 489 erkek toplam 1117 kişiye verilmiştir. Veri Açıklayıcı Faktör Analizi, Doğrulayıcı Faktör Analizi ve Madde Cevap Kuramı ile analiz edilmiş ve 28 madde seçilmiştir. 28 Maddeyi yeni form ikinci uygulamada 18-30 (ort.=21,44) yaşları arasındaki 271 kız, 144 erkek toplam 415 üniversite öğrencisine uygulanmıştır.

Bulgular: Açıklayıcı Faktör Analizi sonuçlarında "Duygusal Deneyimleri Çözme ve İfade Etme", "Dışsal Odaklı Bilişsel Tarz", "Duygulanı Bedenselleştirme Eğilimi", "Düşsel Yaşam ve İmgeleme", "Dürtüsel Davranma" olarak isimlendirilen beş faktörlü ve yapının "Duygusal", "Bilişsel" bileşenini temsil eden iki faktörlü iki ayrı çözüm elde edilmiştir. Elde edilen bu yapı bileşenleri, iyi model uyumu ve yüksek içtutarlılık göstermişlerdir. Bu uygulamada oluşturulan yeni formun iç tutarlılık, test-tekrar test güvenilirliği, Toronto Aleksitimi Ölçeği ile ölçüt bağıntılı geçerliliği, Beş Faktör Kişilik Envanteri kısa formu ile ayırt edici geçerliliği test edilmiştir.

Sonuç: Elde edilen sonuçlar ölçeğin temel psikometrik gereklilikleri karşıladığını göstermiştir. Sonuçlar ilgili çalışmalar doğrultusunda tartışılmıştır.

Anahtar kelimeler: Aleksitimi, aleksitimi ölçeği, duygusal, bilişsel

ABSTRACT

Introduction: It is not clear in the literature whether available instruments are sufficient to measure alexithymia because of its theoretical structure. Moreover, it has been reported that several measuring instruments are needed to measure this construct, and all the instruments have different error sources. The old and the new forms of Toronto Alexithymia Scale are the only instruments available in Turkish. Thus, the purpose of this study was to develop a new scale to measure alexithymia, selecting items and constructing the factor structure.

Methods: A total of 1117 patients aged from 19 to 82 years (mean = 35.05 years) were included. A 100-item pool was prepared and applied to 628 women and 489 men. Data were analyzed using Explanatory Factor Analysis, Confirmatory Factor Analysis, and Item Response Theory and 28 items were selected. The new form of 28 items was applied to 415 university students, including 271 women and 144 men aged from 18 to 30 (mean=21.44).

Results: The results of Explanatory Factor Analysis revealed a five-factor construct of "Solving and Expressing Affective Experiences," "External Locused Cognitive Style," "Tendency to Somatize Affections," "Imaginary Life and Visualization," and "Acting Impulsively," along with a two-factor construct representing the "Affective" and "Cognitive" components. All the components of the construct showed good model fit and high internal consistency. The new form was tested in terms of internal consistency, test-retest reliability, and concurrent validity using Toronto Alexithymia Scale as criteria and discriminative validity using Five-Factor Personality Inventory Short Form.

Conclusion: The results showed that the new scale met the basic psychometric requirements. Results have been discussed in line with related studies.

Keywords: Alexithymia, alexithymia scale, affective, cognitive

Cite this article as: Tatar A, Saltukoğlu G, Alioğlu S, Çimen S, Güven H, Ay ÇE. Measuring Alexithymia via Trait Approach-I: A Alexithymia Scale Item Selection and Formation of Factor Structure. Arch Neuropsychiatry 2017; 54:216-224.

GİRİŞ

Aleksitimi, 1970'lerde kavramsal olarak ortaya konulmuş ve tanımlandığı bu tarihten sonra da kendi duygularına yabancılaşma, duyguları tanımlama, ayırt ve ifade etmede güçlük yaşama olarak ya da duygusal yaşantıda, duyguları tanıma, ifade etme kapasite ve potansiyelindeki azalma ile belirginleşen bilişsel süreçlerindeki eksiklik olarak belirtilmiştir (1,2,3,4,5,6). Ayrıca yapının farkındalıktaki zayıflık ile belirginleşen "duygusal" ve işlemsel düşünme şeklini kapsayan "bilişsel" olmak üzere iki bileşeni tanımlanmıştır (7,8,9). Aleksitiminin tanıtılmasından sonra geçen zaman içerisinde, genellikle, yapının kişide yarattığı eksikliği, kişiler arası ilişkilerde neden olduğu olumsuzluğu ya da sağlık üzerindeki olumsuz sonuçlarını ortaya koymaya yönelik kanıtları belirtme çalışmaları yürütülmüştür (10,11,12).

Yazışma Adresi/Correspondence Address: Arkun Tatar, Texas Üniversitesi Austin, Psikoloji Anabilim Dalı, Austin, ABD
E-posta: arkuntatar@yahoo.com

Geliş Tarihi/Received: 03.01.2016 **Kabul Tarihi/Accepted:** 03.06.2017

©Telif Hakkı 2017 Türk Nöropsikiyatri Derneği - Makale metnine www.noropsikiyatriarsivi.com web sayfasından ulaşılabilir.
©Copyright 2017 by Turkish Association of Neuropsychiatry - Available online at www.noropsikiyatriarsivi.com

Yapının etimiyolojisini açıklamaya çalışan, gelişim, genetik, sosyal öğrenme, psikoanalitik, nörofizyolojik, nörobiyolojik ve/veya nöropsikolojik yaklaşımlar önemli olanlarıdır (2,13,14,15,16,17,18,19, 20, 21,22,23,24).

Nörobiyolojik ya da nöropsikolojik yaklaşımla aleksitimiye açıklamak için pek çok model önerilmiştir. Sağ yarım küre ağırlıklı olarak sözel olmayan, bilinçsiz ve duygusal bilgiyi işlemekte sol yarım küreden daha fazla kullanılmaktadır. Bilinçli, sözel ve bilgi işleme süreçlerini ise ağırlıklı olarak sol yarım küre yürütmektedir (25). Bu bilgi doğrultusunda yaygın kabul gören iki farklı nörobiyolojik açıklama oluşturulmuştur. Birinci açıklamada, aleksitimiye, sağ yarım küreden sol yarım küreye gönderilen bilginin korpus kallosumda engellenmesinin veya limbik sistemde ve iki yarım küre arasında gerçekleşen iletişim eksikliği ya da kopukluğunun neden olduğu bildirilmektedir. İkinci açıklamayı da sağ yarım küre kabuğundaki fonksiyon bozukluğunun neden olduğu oluşturmaktadır (22,26,27).

Psikoanalitik yaklaşıma göre ise aleksitiminin, savunma mekanizmaları ile ilişkisi vardır ya da doğrudan kaygı, çatışma, travma gibi rahatsızlık yaratan durumlara karşı bir savunma mekanizması veya stresle başa çıkma tarzıdır (28,29,30,31). Klinik ve klinik olmayan örneklerde, çok farklı ve uzun sürelerle yürütülen boylamsal çalışmalarda aleksitimi puanlarının oldukça durağan kaldığı belirlenmiştir. Bu bulguya dayanarak son dönemlerde aleksitiminin kişilik özelliği olduğu sonucuna varılan geniş bir kabul oluşmuştur (32,33,34,35,36). Bu nedenle aleksitiminin genel örneklemede normal dağılım gösteren bir özellik ya da yapı sergilediği bildirilmiştir (4,37,38). Aleksitimi, sadece kişinin kendi duyguları ile ilgili değil, başkalarının duygularını değerlendirmeye ilişkin de eksiklik ve yetersizlikler içermektedir (9,39). Bu nedenle aleksitimik kişilerin empati yapmak için düşük potansiyele sahip oldukları vurgulanmaktadır (40,41,42).

Aleksitiminin, tek başına sadece bir psikiyatrik tanı olarak görülmeyle daha çok oranda psikosomatik bozukluklara ya da psikiyatrik tanıya eşlik ettiği gösterilmiştir. Farklı ölçüm araçlarına ve kesme puanlarına göre farklı gruplarda farklı görülme sıklığı vardır (43,44). Genel örneklemede görülme sıklığı ise değişik çalışmalarda %7,1 ile %17,0 arasında belirtilmektedir (45,46). Aleksitiminin fiziksel ve zihin sağlığı açısından risk faktörü olarak görüldüğü belirtilmiştir (19,47,48,49). Yapının artan sayıda klinik ve deneysel çalışmada bir çok fiziksel ve psikolojik hastalıkla ilişkilendirildiği görülmektedir (50,51).

Yapının kaygı, depresyon ve majör depresyonla hem genel hem klinik örneklemede bağıntılı olduğu ama farklı bir yapı olarak örtüşmediği gösterilmiştir (52,53,54,55,56). Benzer şekilde yapının durumluluk ve sürekli kaygı ile travma sonrası stres bozukluğu ile psikopatolojiyle kişilik bozukluklarıyla bağıntıları pek çok çalışmayla gösterilmiştir (57,58,59,60,61). Yapının hastalıklarla ilişkisini ortaya koymanın öneminin de taşıdığı risk faktörünün kontrol edilebileceğinden geldiği vurgulanmıştır (4,50).

Aleksitiminin Ölçülmesi

Aleksitimiye ölçme çabaları klinisyen/gözlemci tarafından değerlendirilen Beth İsrail Hastanesi Psikosomatik Ölçeği ile başlamış görünmektedir (3). Gözlemci tarafından doldurulan diğer testler; Aleksitimi Proveke Cevap Testi, aleksitiminin alt boyutlardan birini oluşturduğu psikoanalitik teoriye dayalı Karolinska Psiko-dinamik Profili, California Q-kümesi Aleksitimi Prototipi ve bu ölçeğin gözden geçirilmiş formu olan Aleksitimi Gözlem Ölçeği, Aleksitimi için Toronto Yapılandırılmış Görüşme Formu'dur (62,63,64,65,66,67,68,69,70,71,72). Projektif formlar ise Objektif Puanlanan Arketip Testi, Toronto Aleksitimi Ölçeği'nin üçüncü form puanlarını öngörmek için, Rorschach Mürekkep Lekesi Testi cevaplama kriterlerinden oluşturulmuş Rorschach Aleksitimi Ölçeği'dir (73,74,75,76,77).

Öz bildirim formları ise MMPI maddelerinden seçilen MMPI Aleksitimi Ölçeği, Schalling-Sifneos Kişilik Ölçeği, Amsterdam Aleksitimi Ölçeği ve bu ölçeğin gözden geçirilmiş formu olan Bermond-Vorst Aleksitimi Testi, Psikolojik Tedavi Envanteri-Aleksitimi Ölçeği'dir (78,79,80,81,82). Konuy-

la ilgili çalışmalarda öz bildirim dayalı, iyi psikometrik özelliklere sahip ve en yaygın kullanılan ölçek olarak Toronto Aleksitimi Ölçeği (TAÖ/Toronto Alexithymia Scale) belirtilmektedir (83). TAÖ, ilk formu 26 maddeli ve dört alt boyutlu yapıyla geliştirilmiştir (74,84,85). Ölçeğin ilk gözden geçirmesinde madde sayısı 23'e, alt boyut sayısı ikiye düşürülmüştür (86). Ölçeğin ikinci gözden geçirmesinde üçüncü form ise 20 maddeli üç faktörlü yapıyla düzenlenmiştir (87).

Aleksitiminin, çocuklar ve ergenlerde ölçülmesine yönelik geliştirilmiş ölçekler de vardır. Çocuklar için Aleksitimi Gözlem Ölçeği, TAÖ'nün iki farklı çalışmada çocuklara uyarlanmış formları olan Çocuklar için Toronto Aleksitimi Ölçeği/Ölçekleri, Duygusal Farkındalık Testi ve bu testin yeniden düzenlenen gözden geçirilmiş formu bu grup için hazırlanmış testlerdir (88,89,90,91,92).

Aleksitiminin teorik yapı olması nedeniyle tek bir ölçümün ya da ölçme aracının yapıyı ölçmek için yeterli olup olmadığı bilinmediği, bu nedenle de pek çok ölçme aracına ihtiyaç olduğu belirtilmiştir. Ayrıca mevcut ölçme araçlarının hepsinin farklı hata kaynaklarına sahip olduğu değerlendirilmektedir (93). Yapıyı ölçmek için Türkçe (çeviri) ölçme aracı olarak, sadece TAÖ'nin 26 maddeli ilk ve 20 maddeli üçüncü formu bulunmaktadır (94,95). Bütün bu belirtilenler doğrultusunda bu çalışmada aleksitimiye ölçmeye yönelik yeni bir ölçme aracının geliştirilmesi amacıyla madde seçimi, faktör yapısının oluşturulması ve oluşturulan formun yeni bir uygulama grubunda iç tutarlılık, test-tekrar test güvenirliliği, kriter geçerliliği, ayırt edici geçerlilik açısından test edilmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Madde Havuzunun Oluşturulması

Çalışmada önce ilgili literatürde yapının bileşenleri, tanımı ve benzer ölçek maddeleri dikkate alınarak 110 madde yazımı yapılmıştır. Gözden geçirme ve düzeltme işlemlerinden sonra madde sayısı 100'e indirilerek çalışmanın birinci uygulamasında bu maddeler kullanılmıştır. Uygulama, Her Zaman (1) ile Hiçbir Zaman (5) arasında beşli likert tipi değerlendirme ile yapılmıştır.

Katılımcılar

Birinci uygulama (U1) katılımcıları: Bu uygulama katılımcılarını 19-82 (ort.=35,05±11,49 yıl) yaşları arasındaki 628 kadın (%56,2), 489 erkek (%43,8) toplam 1117 kişi oluşturmuştur. Bu uygulamada katılımcı olarak öğrenciler alınmamıştır. Katılımcıların 451'i bekar (%40,4), 625'i evli (%56,0), 24'ü boşanmış (%2,1), 17'si dul (%1,5) ve 3'ü de medeni durumunu belirtmeyen (%0,1) kişilerden oluşmuştur. Eğitim durumu dağılımı, 135 kişi ilköğretim mezunu (%12,1), 117 kişi orta okul mezunu (%10,5), 286 kişi lise mezunu (%25,6), 576 kişi üniversite mezunu (%51,6) ve 3 kişi eğitim durumunu belirtmeyen (%0,3); gelir durumu dağılımı 67 kişi gelirini kötü olarak tanımlayan (%6,0), 756 kişi gelirini orta düzey olarak tanımlayan (%67,7), 255 kişi gelirini iyi olarak tanımlayan (%22,8) ve 39 kişi gelir durumu belirtmeyen (%3,5) olarak gerçekleşmiştir.

İkinci uygulama (U2) katılımcıları: Çalışmanın katılımcılarını farklı üniversite ve fakültelerden 18-30 (ort.=21,44±1,49 yıl) yaşları arasındaki 271 kız (%65,3), 144 erkek (%34,7) toplam 415 ön lisans, lisans ve yüksek lisans öğrencisi oluşturmuştur. Bu uygulama içerisinde yer alıp ayırt edici geçerlik çalışmasına 18-25 (ort.=21,24±1,32 yıl) yaşları arasında toplam 117; kriter geçerliliği çalışmasına 20-27 (ort.=21,86±1,33 yıl) yaşları arasında toplam 50; test-tekrar test çalışmasına 20-25 (ort.=21,73±1,11 yıl) yaşları arasında toplam 48 kişi katılmıştır.

Uygulama

Çalışma, Fatih Sultan Mehmet (FSM) Vakıf Üniversitesi etik kurul onayından sonra iki ayrı uygulama şeklinde ve iki eğitim dönemi içerisinde İstanbul ilinde yapılmıştır. Seçkisiz ve gönüllü olarak çalışmaya katılmayı kabul eden kişilere, hazırlanan formlar bireysel olarak verilmiş ve öz bildirim yoluyla cevaplamaları istenmiştir. Çalışmada, çalışmaya katılan katılımcılardan "bilgilen-

dirilmiş onam" alınmıştır. U1'de havuz maddeleri ve sosyo-demografik sorular uygulanmıştır. U2, seçilen 28 maddenin 5'li likert tipi cevaplama seçeneği korunarak yeniden düzenlenmiş formuyla yapılmıştır. Bu uygulamada, kriter geçerliliği için Toronto Aleksitimi Ölçeği (TAÖ-20), ayırt edici geçerlik için Beş Faktör Kişilik Envanteri (5FKE) kullanılmıştır. Ayrıca ikinci uygulamadan on beş gün sonra tekrar test uygulaması yapılmıştır. Her iki uygulamada da kullanılan testlerle birlikte katılımcı özelliklerini tanımlamak için yaş, cinsiyet, eğitim durumu, medeni durum ve gelir durumu bilgileri alınmıştır.

Veri Toplama Araçları

Toronto Aleksitimi Ölçeği

TAÖ-20, 5'li likert tipi cevaplama seçeneğinden oluşan öz bildirim türü bir ölçektir. Ölçeğin, Duygularını Tanımada Güçlük (DTG), Duyguları Söze Dökmede Güçlük (DSDG) ve Dışa-Dönük Düşünme (DDD) alt boyutları ve genel toplam puanı (GT) hesaplanmaktadır (95).

Beş Faktör Kişilik Envanteri

5FKE 5'li likert tipi seçenikle cevaplanan 220 sorudan oluşmaktadır ve 5 faktör altında 17 alt boyutla değerlendirilmektedir (96). Bu çalışmada Dışadönüklük (D), Yumuşakbaşlılık/Geçimlilik (Y), Öz-Denetim/Sorumluluk (ÖD), Duygusal Tutarsızlık (DT) ve Gelişime Açıklık (GA) olmak üzere kısa form yapısı olarak 5 faktör puanları kullanılmıştır (97).

İstatistiksel Analiz

Çalışmada iç tutarlılık, test-tekrar test güvenilirliği gibi işlemler Statistical Package for the Social Sciences 21.0 (IBM Corp.; Armonk, NY, ABD) programı ile, Doğrulatory Faktör Analizi (DFA) Amos 21.0 (IBM Corp.; Meadville, PA, ABD) programı ile, Madde Cevap Kuramı (MCK/Item Response Theory (IRT)) analizleri de Parscale 4.1 (Scientific Software International Inc.; Skokie, IL, ABD) programı ile yürütülmüştür.

BULGULAR

Madde Seçim Süreci

Çalışmada madde seçme süreci, Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA), madde analizi ve MCK parametre değerlendirmeleri iç içe geçecek şekilde yürütülmüştür. Maddeler önce AFA ile incelenmiş ve ortaya çıkan faktörler madde içeriklerine göre isimlendirilmiştir. Her bir faktör, kendi içinde incelenerek 0,30 altında yük alan veya birbirine yakın yük değeri ile birden fazla faktörde yer alan maddeler atılmıştır. Daha sonra her bir faktör maddeleri kendi içinde madde analizi ile değerlendirilmiştir. Önce çıkarılması durumunda güvenilirliği yükselten, daha sonra da bulunduğu boyutta 0,30'un altında madde-toplam puan korelasyonu gösteren maddeler atılmıştır. Aynı zamanda her bir faktör ve ölçek bütünü için ayrı ayrı olmak üzere maddeler MCK ile incelenmiştir. İki Parametrelili Lojistik Model (2PLM) kullanılarak madde ayırt edicilik düzeyleri (a) ve madde işlev düzeyleri (b) hesaplanmıştır. Bu aşamada düşük ayırt edicilik gösteren maddeler atılmış ve düşük-yüksek aleksitimi düzeyinde işlev gösteren maddelerin sayısının dengeli olmasına çalışılmıştır. Tüm işlemler tekrar, tekrar sürdürülerek kademeli olarak madde atılması/seçilmesi sürdürülmüş ve her aşamada elde edilen yapının korunup korunmadığı faktör analizleri ile test edilmiştir. Son aşamada seçilen madde sayısı 28'e düşürülmüştür.

Geçerlik Çalışmaları

Açıklayıcı faktör analizi (AFA) ile yapı geçerliliği sonuçları

U1'de madde seçme sürecinde, AFA çözümleri tek faktörden yedi faktöre kadar olası tüm çözümler için incelenmiştir. Sonuçlarda, teorik yapıyla örtüşecek şekilde en uygun çözümü, beş faktörlü yapının verdiği görülmüştür. Verinin faktör analizi için uygun olduğu (Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)=0,858; Bartlett χ^2 (378)=6437,09; $p<0,001$) ve bu beş faktörlü yapının toplam var-

yansın %44,42'sini açıkladığı izlenmiştir. Altı ve yedi faktörlü çözümlerde de beş faktörlü çözümde yer alan ve seçilen 28 maddenin dağılımının aynen korunduğu tespit edilmiştir. İki faktörlü çözümde ise beş faktörlü çözümde yer alana faktörlerin ikisinin ve üçünün aynen korunarak bir araya geldiği belirlenmiştir. Böylece faktör içerikleri de dikkate alındığında yapı, beş faktörlü çözümlemede "Duygusal Deneyimleri Çözme ve İfade Etme (DDÇİE)" (Ör. Duygularımı tanımlamada zorlanırım. Duygularımı ifade etmede güçlük çekerim.), "Dışsal Odaklı Bilişsel Tarz (DOBT)" (Ör. Günlük problemleri başarıyla çözerim.), duyguların ifade edilmesi süreçlerine değil bilişsel süreçlere vurgu yapmakta olan "Duyguları Bedenselleştirme Eğilimi (DBE)" (Ör. Duyguların anlatılmasını gereksiz bulurum.), "Düşsel Yaşam ve İmgeleme (DYİ)" (Ör. Hayal kurmayı severim.) ve "Dürtüsel Davranma (DD)" (Ör. Olaylara karşı ani tepkiler veririm.) olarak isimlendirilmiştir (Tablo 1).

İki faktörlü çözümlemede ise DDÇİE ile DD faktörleri maddelerinin bir araya gelerek yapının "Duygusal Bileşeni"ni (DB)" (Ör. Duygularımı ifade etmede güçlük çekerim.); DOBT, DYİ ile DBE maddelerinin de bir araya gelerek yapının "Bilişsel Bileşeni"ni (BB)" (Ör. Duyguların anlatılmasını gereksiz bulurum.) oluşturduğu belirlenmiştir. DB ve BB faktör maddelerinin ayrı ayrı AFA ile incelenmesi durumunda da alt boyutların birlikte alındığı durumda olduğu gibi ayrıştığı görülmüştür. Bu iki faktörlü yapının ise toplam varyansın % 27,65'ini açıkladığı tespit edilmiştir. Böylece yapı, ilgili alanyazına da uygun olduğu için iki aşamalı, birinci düzey DB ve BB bileşenli üst yapıları altında, ikinci düzey beş faktörlü olarak tanımlanmıştır (Tablo 2).

U2'de de verinin faktör analiz yapmak için yeterli olduğu görülmüş (KMO=0,826; Bartlett χ^2 (378)=3201,44; $p<0,001$), U1'de elde edilen hem beş faktörlü çözümlemeden hem de iki faktörlü çözümlemeden faktör yüklerindeki küçük farklar dışında aynen korunduğu izlenmiştir. Beş faktörlü çözümlemede toplam varyansın %47,44'ü, iki faktörlü çözümlemede de toplam varyansın %30,37'si açıklanmıştır (Tablo 1, 2).

Doğrulatory faktör analizi ile yapı geçerliliği sonuçları

Açıklayıcı faktör analizi sonuçlarında elde edilen tüm faktör çözümlerini önce U1 sonra da U2 verileri için DFA ile ayrı ayrı incelenmiştir. İncelemede en uygun uyum değerlerini DB ve BB üst yapıları altında ikinci düzey beş faktör yapılandırmasının verdiği görülmüştür (Şekil 1). Elde edilen değerlere göre hem U1 ve U2 sonuçları, hem de beş ve iki faktörlü çözümleme sonuçları birbirine yakındır (Tablo 3). Tüm sonuçlar bütün olarak değerlendirildiğinde GFI, AGFI ve RMR'nin iyi uyum, RMSEA'nın ve χ^2/sd oranlarının kabul edilebilir uyumun biraz üzerinde, CFI ve NFI'nin ise kabul edilebilir uyum düzeyinden düşük olduğu görülmüştür (98).

Ölçüt bağıntılı geçerlik

TAS-20 ölçeği ile A Aleksitimi Ölçeği karşılaştırıldığında iki ölçeğin genel toplam puanları arasında 0,70 bağıntı katsayısı hesaplanmıştır. Beş faktörlü çözümlemede birinci faktör DDÇİE, TAS-20 de iki ayrı boyutla temsil edilmektedir. Bu faktör, TAS-20'nin DTG alt boyutu ile 0,67, DSDG alt boyutu ile 0,79 bağıntı katsayısı göstermiştir. İki faktörlü çözümlemede ise DB'nin TAS-20'nin DTG alt boyutu ile 0,70, DSDG alt boyutu ile 0,80 bağıntı katsayısı gösterdiği görülmüştür. Her iki ölçekte yer alan bir diğer ortak yapı ise beş faktörlü çözümlemede DOBT, TAS-20'de ise DDD olarak isimlendirilmiş olan yapıdır. İki ölçeğin bu faktörleri arasında ise 0,11 bağıntı katsayısı hesaplanmıştır. Ancak iki faktörlü çözümlemede BB, TAS-20'nin DDD faktörü ile 0,34 düzeyinde daha yüksek bağıntı katsayısı göstermiştir (Tablo 4).

Ayırtedici geçerlik

A Aleksitimi Ölçeği'nin 5FKE ile karşılaştırılmasında DDÇİE faktörünün D ile DOBT faktörünün Y, ÖD ve DT ile; DD faktörünün de Y ve DT ile 0,30'u geçen bağıntı katsayıları hesaplanmıştır. 5FKE ile DB'nin -0,14 ile 0,37 arasında; BB'nin ise 0,12 ile -0,40 arasında bağıntıları katsayıları gös-

Tablo 1. A Aleksitimi Ölçeği'nin birinci ve ikinci uygulama beş faktörlü açıklayıcı faktör analizi sonuçları

Maddeler	DDÇİE		DOBT		DBE		DYİ		DD	
	U1	U2	U1	U2	U1	U2	U1	U2	U1	U2
Madde 98	0,68	0,78								
Madde 100	0,66	0,57		0,29						0,22
Madde 12	0,66	0,75								
Madde 52	0,64	0,76								
Madde 38	0,62	0,65		0,27					0,25	
Madde 32	0,62	0,67								
Madde 36	0,55	0,46				0,32				
Madde 13	0,54	0,45								
Madde 41	0,52	0,54		0,28					0,23	0,20
Madde 86	0,48	0,41								
Madde 91		0,25	0,70	0,65						
Madde 75			0,69	0,74						
Madde 49			0,66	0,61						
Madde 39	0,24	0,22	0,56	0,55						
Madde 72			0,54	0,57		0,26				
Madde 78					0,72	0,80			0,23	0,23
Madde 55					0,69	0,81			0,27	0,21
Madde 94					0,60	0,42				-0,31
Madde 45					0,58	0,58				-0,31
Madde 51		0,22			0,46	0,33				-0,29
Madde 22	0,31	0,28			0,44	0,49				
Madde 14							0,81	0,85		
Madde 2							0,78	0,81		
Madde 60							0,74	0,76		
Madde 18									0,75	0,66
Madde 8									0,69	0,61
Madde 31	0,36	0,22							0,49	0,55
Madde 6	0,22								0,48	0,59
Özdeğer	5,16	5,63	2,58	1,85	1,73	2,88	1,62	1,53	1,35	1,40
Açıklanan varyans (%)	18,44	20,10	9,21	6,60	6,16	10,27	5,78	5,48	4,83	4,99
Toplamlı varyans (%)	18,44	20,10	27,65	26,70	33,81	36,97	39,59	42,45	44,42	47,44

*0,20'nin altındaki yük değerleri çıkarılmıştır
DDÇİE: duygusal deneyimleri çözme ve ifade etme; DOBT: dışsal odaklı bilişsel tarz; DBE: duyguları bedenselleştirme eğilimi; DYİ: dşşsel yaşam ve imgeleme; DD: dürtüsel davranma; U1: birinci uygulama; U2: ikinci uygulama

terdikleri görülmektedir. Aleksitimi genel toplam puanının ise kişilik ölçeği faktörleri ile -0,29 ile -0,35 arasında bağıntı katsayıları hesaplanmıştır. Elde edilen sonuçlar; ayırt edici geçerlik kapsamında özellik yaklaşımı model alınarak oluşturulmaya çalışılan aleksitimi ölçeğinin, kişilik faktör yapıları ile genel olarak beklenebilecek yönde ve örtüşme göstermeyecek düzeyde bağıntılı olduğunu ortaya koymuştur (Tablo 4).

Güvenirlik Çalışmaları

İç tutarlılık güvenilirliği

U1 ve U2'ye ilişkin beş ve iki faktörlü çözümlerin bileşenleri için Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayıları hesaplanarak Tablo 5'de sunulmuştur. Sonuçlara göre U1'de beş faktör için 0,59 ile 0,83 arasında, DB ve BB için sırasıyla 0,83 ve 0,69, ölçek bütünü için ise 0,81 içtutarlılık katsayısı hesaplanmıştır. U2'de

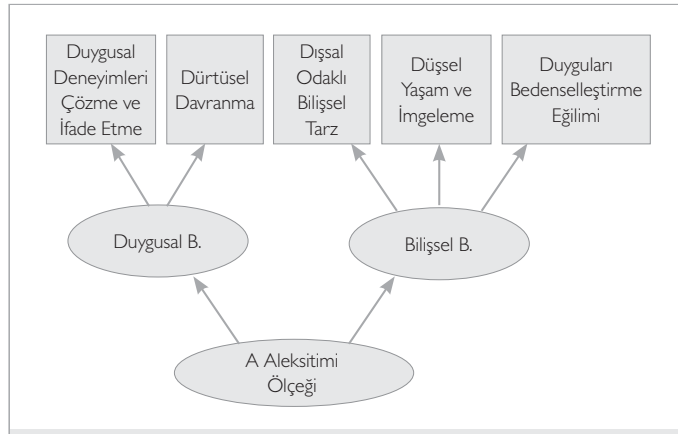
de içtutarlılık katsayıları beş faktör için 0,62 ile 0,84 arasında, DB ve BB için sırasıyla 0,83 ve 0,70, ölçek bütünü için de 0,82 olarak hesaplanmıştır.

Test-tekrar test güvenilirliği

Test-tekrar test uygulamasında, beş faktörlü çözümlerde yer alan faktörler için 0,64 ile 0,86 arasında, iki faktörlü çözümlerde DB için 0,85, BB için 0,84, ölçek bütünü için ise 0,87 Pearson bağıntı katsayısı hesaplanmıştır (Tablo 5).

TARTIŞMA

İlgili alanyazında aleksitimi değerlendirilmeye yönelik farklı model ve yaklaşımlar önerilmektedir (11,69,81,82). Yapı, çok boyutlu ve birçok farklı değişkenle ilişkisi olması nedeniyle ölçek güçlüğü içermektedir (50). Ayrıca mevcut ölçme araçlarının farklı hata kaynakları içermeleri nedeniyle yeni ölçme araçlarına ihtiyaç olduğu belirtilmektedir (93). Artan sayıda çalış-

manın da aleksitiminin bir kişilik özelliği olduğuna vurgu yapmakta olduğu görülmektedir (31). Ayrıca Türkçe alternatif araçların olmayışı ve olanların da geliştirildikleri tarihlerin (TAS-26, TAS-20) görece eski olduğu görülmektedir (74,87). Buna karşın yakın tarihli konuyla ilgili pek çok çalışma bulunmaktadır. Sonuç olarak bu çalışma, belirtilenler ve mevcut ölçme araçlarına yönelik eleştiriler dikkate alınarak yürütülmüştür.

Aleksitiminin zayıf düşsel yaşam ve imgeleme, düşük empati düzeyi, dürtüsel davranma ve duyguları bedenselleştirme eğilimi, duygusal mesajları çözmede, duyguları, duygusal deneyimleri ifade etmede güçlük yaşama, dışsal odaklı bilişsel tarz, sosyal uyum, çatışmadan kaçınma, soğuk, bağımsız, yakın ilişkilerdeki duygusal değişikliklerden rahatsız olma ile karakterize olduğu bildirilmektedir (10,50,99,100). Bu çalışmada yapılan AFA sonuçları açık bir şekilde yapının, faktör isimleri ile de belirtildiği gibi, duygusal deneyimleri çözme ve ifade etme, dışsal odaklı bilişsel tarz, duyguları bedenselleştirme eğilimi, düşsel yaşam ve imgeleme, dürtüsel davranma özelliklerini ortaya çıkardığını göstermiştir.

Faktör analizlerinde, özellikle TAS yapıları üzerinden yürütülen çalışmalarda duygusal deneyimleri "tanımlama ve ifade etmenin" ayrı yapılar olarak verilmiş olmasına rağmen bu çalışmada bu ayırım gözlenmemiştir. U1 verisi üzerinden yapılan değerlendirmede birden yediye kadar olan yedi farklı çözümlemenin hiç birinde duygusal deneyimleri tanımlama (Duygularımı tanımlamada zorlanırım.) ve ifade etme (Duygularımı ifade etmede güçlük çekerim.) maddeleri ayrışmamıştır. Sadece bu faktör maddeleri alınıp iki faktörlü çözüm denendiğinde bile ayrışma gözlenmemiştir. Üstelik bu durum kişinin kendine yönelik ifadeler ile (Bir olay veya durum karşısında ne hissettiğimi anlayamam.) diğerlerine yönelik ifadeler içinde (Karşımdaki kişinin duygularını anlamakta zorlanırım.) aynı şekilde gerçekleşmiştir.

Açıklayıcı faktör analizi sonuçlarında gözlenen yapının duygusal ve bilişsel bileşenlerine ayrılması, daha önceki çalışmalarda birçok dilde/kültürde elde edilmiş ve gösterilmiştir (7,8). TAS-23'ün geliştirildiği çalışmada iki faktörün %25,1, TAS-20'nin geliştirildiği çalışmada üç faktörlü yapının %31 düzeyinde varyans açıkladığı görülmüştür (86,87). TAS-20'nin Türkçe'ye uyarlandığı çalışmada ise toplam varyansın % 34,9'unun açıklandığı iki faktör elde edilmiştir (95). Verilen bu değerler iki uygulamanın iki faktörlü çözümleme sonuçlarından (sırasıyla %27,65 ve %30,37) farklı görünmemektedir. Beş faktörlü çözümlemede ise değerler daha yüksektir (sırasıyla %44,42 ve %47,44). TAS-20'nin hem geliştirilme çalışmasındaki hem Türkçe'ye uyarlama çalışmasındaki açıklanan varyans gözönünde bulundurulduğunda bu çalışma ile %10'dan fazla oranda ölçekle artan (incremental) geçerlilik elde edilmiş görülmektedir. Bu çalışmada elde edilen sonuç, yapının ölçülmesinde TAS-20'nin Türkçe formunun ölçüm düzeyinin (belirtilen oranda) geliştirildiğini ve ötesine taşındığını göstermektedir. Ayrıca ölçeğin iki ve beş faktörlü olarak iki farklı yapıyla sunulması da uygulamada pratik yarar sağlayacakmış gibi görün-

Tablo 2. A Aleksitimi Ölçeği'nin birinci ve ikinci uygulama iki faktörlü açıklayıcı faktör analizi sonuçları

Maddeler	DB		BB	
	U1	U2	U1	U2
Madde 38	0,65	0,67		
Madde 52	0,65	0,69		
Madde 98	0,65	0,70		
Madde 100	0,62	0,67		
Madde 32	0,58	0,63		0,23
Madde 41	0,58	0,63		
Madde 12	0,57	0,66		
Madde 36	0,51	0,50		0,21
Madde 31	0,50	0,44		
Madde 13	0,50	0,41		
Madde 86	0,48	0,47		
Madde 6	0,44	0,38		-0,33
Madde 8	0,43	0,38		-0,30
Madde 18	0,41	0,40		
Madde 39	0,26		0,32	0,45
Madde 78		0,30	0,57	0,55
Madde 55	0,24	0,23	0,54	0,55
Madde 60			0,52	0,55
Madde 94			0,52	0,50
Madde 14	-0,27		0,52	0,66
Madde 51			0,47	0,37
Madde 2	-0,25		0,46	0,59
Madde 75	0,27		0,41	0,43
Madde 72	0,22	0,33	0,39	0,33
Madde 49			0,38	0,37
Madde 45			0,37	0,49
Madde 22		0,27	0,36	0,39
Madde 91	0,24		0,32	0,45
Özdeğer	5,16	5,63	2,58	2,88
Açıklanan varyans (%)	18,44	20,10	9,21	10,27
Toplamı varyans (%)	18,44	20,10	27,65	30,37

0,20'nin altındaki yük değerleri çıkarılmıştır
DB: duygusal bileşeni; BB: bilişsel bileşeni; U1: birinci uygulama; U2: ikinci uygulama

mektedir. Çünkü ölçek sonuçlarının, farklı ölçme aracı kullanılan çalışmalarda ilişkilendirilmesinde de bu iki yapıdan birini, diğerini ya da her ikisini birlikte kullanmak daha kolay karşılaştırma olanağı sunacaktır.

Doğrulamalı Faktör Analizi sonuçları uyuma işaret etmektedir ve benzer çalışmalarda sunulan değerlerden biraz daha iyi görünmektedir. Ayrıca sonuçlar, yapının önceki çalışmalarda sunulan temel niteliklerinin yakalandığını göstermektedir. TAS-20'nin geliştirildiği çalışmada birinci örneklemede GFI 0,89, AGFI 0,86, RMSEA 0,07, ikinci örneklemede ise GFI 0,86, AGFI 0,83, RMSEA 0,07 olarak verilmiştir (87). TAS-20'nin Türkçe'ye uyarlama çalışmasında ise GFI 0,87, AGFI 0,84, RMSEA 0,08 olarak sunulmaktadır (95). Bu çalışmada U1'de iki faktörlü çözümlemede GFI 0,99, AGFI 0,95, RMSAE 0,09, beş faktörlü çözümlemede ise GFI 0,98, AGFI 0,95, RMSAE 0,09 elde edilmiştir. U2 verisi için elde edilen değerler de benzer düzeydedir.

Tablo 3. A Aleksitimi Ölçeği'nin birinci ve ikinci uygulama doğrulayıcı faktör analizi sonuçları

Uyum indeksleri	Birinci uygulama		İkinci uygulama	
	Beş faktörlü çözümlenme	İki faktörlü çözümlenme	Beş faktörlü çözümlenme	İki faktörlü çözümlenme
χ^2	50,44	37,77	34,26	33,49
sd	5	4	5	4
p	0,000	0,000	0,000	0,000
χ^2 /sd	10,09	9,44	6,85	8,37
İyi Uyum İndeksi (GFI)	0,98	0,99	0,97	0,97
Düzeltilmiş İyi Uyum İndeksi (AGFI)	0,95	0,95	0,90	0,88
Karşılaştırmalı Uyum İndeksi (CFI)	0,82	0,87	0,73	0,73
Normlaştırılmış Uyum İndeksi (NFI)	0,81	0,86	0,71	0,72
Hata Kareleri Ortalamasının Karekökü (RMR)	0,05	0,04	0,07	0,07
Yaklaşık hataların ortalama karekökü (RMSEA)	0,09	0,09	0,12	0,13

χ^2 : Ki Kare Testi; sd: serbestlik derecesi

Tablo 4. A Aleksitimi Ölçeği'nin Toronto Aleksitimi Ölçeği-20 ve beş faktör kişilik envanteri faktörleri ile bağıntı katsayıları

Faktörler		Toronto Aleksitimi Ölçeği-20 (n=48)				Beş Faktör Kişilik Envanteri (n=117)				
		GT	DTG	DSDG	DDD	D	Y	ÖD	DT	GA
Beş faktörlü çözümlenme	DDÇİE	0,65***	0,67***	0,79***	0,20	-0,40***	-0,13	-0,13	0,26**	-0,21*
	DOBT	0,50***	0,60***	0,54***	0,11	-0,14	-0,32***	-0,41***	0,46***	-0,23*
	DBE	0,33*	0,23	0,37**	0,29*	-0,17	-0,29**	-0,25**	-0,17	-0,25**
	DYİ	-0,09	-0,14	-0,19	0,11	-0,02	0,13	-0,02	0,00	-0,06
	DD	0,40**	0,48***	0,47***	0,05	-0,01	-0,36***	-0,09	0,40***	-0,03
İki faktörlü çözümlenme	DB	0,66***	0,70***	0,80***	0,18	-0,32***	-0,25**	-0,14	0,37***	-0,18*
	BB	0,46***	0,39**	0,47***	0,34**	-0,20*	-0,32***	-0,40***	0,12	-0,31**
A Aleksitimi Ölçeği	GT	0,70***	0,70***	0,81***	0,27	-0,34***	-0,35***	-0,30**	0,34***	-0,29**

*p<0,05; **p<0,01; ***p<0,001
 GT: genel toplam puanı; DTG: duygularını tanımadada güçlük; DSDG: duyguları söze dökmeye güçlük; DDD: dış-dönük düşünme; D: dışadönüklük; Y: yumuşakbaşlılık/geçimlilik; ÖD: öz-denetim/sorumluluk; DT: duygusal tutarsızlık; GA: gelişime açıklık; DDÇİE: duygusal deneyimleri çözme ve ifade etme; DOBT: dışsal odaklı bilişsel tarz; DBE: duyguları bedenselleştirme eğilimi; DYİ: düşsel yaşam ve imgeleme; DD: dürtüsel davranma; DB: duygusal bileşeni; BB: bilişsel bileşeni

Tablo 5. A Aleksitimi Ölçeği'nin birinci ve ikinci uygulama için iç tutarlılık katsayıları

Faktörler		k	Birinci uygulama (n=117)	İkinci uygulama (n=415)	Test-tekrar test (n=50)
Beş faktörlü çözümlenme	DDÇİE	10	0,83	0,84	0,85***
	DOBT	5	0,66	0,67	0,64***
	DBE	6	0,64	0,67	0,86***
	DYİ	3	0,71	0,76	0,73***
	DD	4	0,59	0,62	0,76***
İki faktörlü çözümlenme	DB	14	0,83	0,83	0,85***
	BB	14	0,69	0,70	0,84***
A Aleksitimi Ölçeği	GT	28	0,81	0,82	0,87***

*p<0,05; **p<0,01; ***p<0,001
 k: madde sayısı; DDÇİE: duygusal deneyimleri çözme ve ifade etme; DOBT: dışsal odaklı bilişsel tarz; DBE: duyguları bedenselleştirme eğilimi; DYİ: düşsel yaşam ve imgeleme; DD: dürtüsel davranma; DB: duygusal bileşeni; BB: bilişsel bileşeni; GT: genel toplam puanı

Çalışmada test bütünü için U1, U2 çalışmaları için sırasıyla 0,81 ve 0,82 iç-tutarlılık katsayıları elde edilmiştir. TAS-20'nin geliştirildiği çalışmada da ölçek bütünü için birinci uygulamada 0,81, ikinci öğrenci uygulamasında 0,80 ve hasta grubunda 0,83 katsayıları elde edilmiştir (87). TAS-20'nin Türkçe ye

uyarlama çalışmasında ise ölçek bütünü için bu değer 0,78 olarak verilmiştir (95). Beş faktörlü ve iki faktörlü çözümlenelerde de sonuçlar genel olarak benzer düzeydedir. Diğer yandan bu çalışmada U1 grubunun heterojen, U2 grubunun hem homojen hem daha küçük katılımcı grubu olmasına rağmen

men birbirine çok yakın içtutarlılık değerlerinin elde edilmiş olması ve her iki faktör çözümlenmesinde de benzer değerlere ulaşılmış olması ölçeğin bu anlamda durağanlığının ölçüsü olarak kabul edilmiştir. Ancak özellikle "DYİ" faktörünün madde sayısının az, "DD" faktörünün de içtutarlılık katsayısının diğer faktörlerden düşük olması göz önünde bulundurulduğunda, sonraki çalışmalarda ölçeğin bu faktörlerinin güçlendirilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

On beş gün arayla yapılan test-tekrar test uygulaması sonuçlarının da iyi kabul edilebilecek düzeyde olduğu görülmektedir. Test bütünü için 0,87, DB için 0,85, BB için 0,84 bağıntı katsayısı elde edilmiştir. TAS-20'nin geliştirilme çalışmasında ise bu katsayı 0,77 olarak belirtilmiştir (87). Rorschach Aleksitimi Ölçeği için ise bu katsayı 0,75 ve 0,82 olarak verilmiştir (76). Bu çalışmanın beş faktörünün test-tekrar test bağıntı katsayıları ise 0,64 ile 0,86 arasındadır ve genel olarak ölçek yapılarının zamansal değişime karşı kararlı denilebilecek düzeyde yüksek bağıntı gösterdikleri anlaşılmaktadır.

Ölçüt bağıntılı geçerlik çalışmasında TAS-20 toplam puanları ile A Aleksitimi Ölçeği'nin genel ve beş faktör toplam puanı arası bağıntı katsayıları iyi kabul edilebilecek düzeydedir. İki faktörlü çözümlenme ise bağıntı katsayıları daha da yüksektir. Bu aşamada sorun olarak gözlemlenen durum, "DOBT" faktörünün, TAS-20'nin iki boyutu ve genel toplam puanı ile iyi düzeyde bağıntı katsayısı gösterirken, DDD boyutu ile bağıntı katsayısının 0,11 olarak hesaplanmasıdır. Bu iki yapının örtüşmediği açıktır. Diğer yandan TAS-20'nin diğer alt boyut ve genel toplamı ile olan bağıntıları ve AFA, DFA sonuçları "DOBT" olarak isimlendirilen yapının aleksitiminin bir parçası olduğunu göstermektedir. Madde içerikleri incelendiğinde TAS-20'nin DDD maddelerinden (Ör: Sorunları yalnızca tanımlamaktansa onları çözümlmeyi yeğlerim.) DOBT boyutu maddelerinin (Günlük problemleri başarıyla çözerim.) büyük farklılık taşımadığı görülmektedir. Aleksitiminin varyansının büyük kısmına ulaşamadığı da düşünüldüğünde görünen en olası çözüm "DOBT" ya da "DDD'nin" daha açık işlevsel tanımına ihtiyaç olduğudur. Bu nedenle ölçüt bağıntılı geçerlik çalışmasında belirtilen alt boyut için olumlu sonuç alınamamış olsa da konunun ve aleksitiminin daha iyi anlaşılmasına yönelik bu noktada bir ipucu yakalandığı anlaşılmaktadır. Bu noktada, bu yapı ya da faktör içeriğinin ne olması gerektiğinin daha açık bir tanımı, sonraki adım olarak daha iyi düzeyde ölçme işlemlerine dönüştürülebilir gibi görünmektedir.

Benzer sonuç, iki faktörlü çözümlenme de görülmektedir. A Aleksitimi Ölçeği'nin DB, TAS-20'nin hem genel toplam puanı hem de DTG ile DSDG ile yüksek bağıntı katsayısı gösterirken, doğal olarak yapının bilişsel bileşen olan DDD ile düşük bağıntı vermiştir. Buna karşın A Aleksitimi Ölçeği'nin BB, TAS-20'nin genel toplam puanı ve faktörleri ile 0,34-0,47 arasında bağıntı katsayıları hesaplanmıştır. Bu değerler bu çalışmada geliştirilen ölçeğin BB'sinin TAS-20 ile ilişkisiz olduğunu göstermekten daha çok, TAS-20'nin aleksitiminin bilişsel yönünü yansıtmakta daha zayıf kaldığının kanıtı gibi görünmektedir. Çünkü iki ölçek arasında en büyük benzerlik duyguların ifade edilmesi yönüne ilişkindir. A Aleksitimi Ölçeği'nin genel toplam puanı ile en yüksek bağıntı katsayısını TAS-20'nin DSDG boyutu göstermiştir.

Çalışmada yürütülen diğer bir geçerlik çalışması da ayırtedici geçerliktir. Farklı nitelikteki gruplarda ve farklı sürelerle yürütülen boyamsal çalışma sonuçlarına dayanılarak aleksitiminin kişilik özelliği olduğu bildirilmektedir (32,33,36). Bu nedenle kişilik özelliği yaklaşımı (trait) temel alınarak geliştirilen A Aleksitimi Ölçeği'nin önceki çalışmalarda sıklıkla ilişkilendirildiği 5 Faktör Kişilik Modeli yapılı ile bağıntı düzeyleri de önemli olmaktadır. Yapının kişilik özellikleri ile örtüşme göstermeyecek düzeyde zayıf, ilişkiyi ortaya koyacak düzeyde de yüksek bağıntıları beklenmiştir. Hem iki faktörlü çözümlenme hem de beş faktörlü çözümlenme bu beklentiye uygun sonuçlar elde edilmiştir. A Aleksitimi Ölçeği'nin genel toplam puanının 5FKE yapılarıyla -0,29 ile -0,35 arasında bağıntı katsayıları hesaplanmıştır. Benzer bir karşılaştırma çalışmasında TAS-20'nin genel toplam puanının NEO kişilik testinin faktörlerinden Dışadönüklük ile -0,25, Yumuşakbaşlılık ile 0,03, Öz-Denetimle ile -0,28, Duy-

gusal Denge ile 0,42 ve Gelişime Açıklık ile -0,38 olarak hesaplanan bağıntı katsayıları rapor edilmiştir (83). Bu çalışmanın sonuçları ile belirtilen çalışma sonuçları, Yumuşakbaşlılık faktörüne ilişkin değer dışında uygulama gruplarının niteliksel farklılığı da dikkate alındığında oldukça benzerdir.

U2 katılımcı özellikleri nedeniyle U1'den daha homojen olmasına rağmen AFA, DFA ve içtutarlılık sonuçlarında belirgin farklılık görülmemesi bir anlamda tek-rarlayan sonuçlar olarak ölçeğin geçerliliğine katkıda bulunmuştur. Ancak U2'de ölçüt bağıntılı geçerlik (n=48), test-tekrar test güvenilirlik (n=50) uygulama gruplarının katılımcı sayılarının azlığı ve çalışmanın bütünü ile dengeli olmayışı bir eksiklik olarak gözlenmektedir. Bu bağlamda belirtilen çalışmaların daha büyük katılımcı gruplarla tekrarlanmasının yararlı olacağı düşünülebilir. Ölçeğin farklı gruplarda test edilmesinin ve kesme puanlarının oluşturulması da ölçeğin geçerliliğine katkıda bulabilecek sonraki çalışmalar olarak görülmektedir.

Ölçme araçları kolay ulaşılabilir olmaları, kolay kullanım ve anlaşılabilir olma özellikleri, güçlü psikometrik özellik taşımaları gibi bir takım teknik gereklilikleri yerine getirip getirmemeleri açısından farklılaşmaktadır. Bu çalışmada geliştirilen ölçeğin, başka bazı geçerlik bulguları ile desteklenmesi gerektiği açık olarak gözlenmekle birlikte belirtilenler açısından konuyla ilgili çalışmalarda kullanılabilecek temel psikometrik özellikleri taşıdığı gözlenmektedir. Ortaya konulan "A Aleksitimi Ölçeği" sunulan sonuçlar açısından değerlendirildiğinde, konuyla ilgili çalışmalarda mevcut ölçeklere alternatif olarak düşünüldüğü, kullanılabilecek bir ölçek olarak görünmektedir. Ölçek, benzerlerinden daha yüksek açıklama yüzdesine sahip olması, daha yüksek güvenilirlik katsayıları göstermesi, çok boyutlu yapısı, aleksitiminin bilişsel bileşenine de duygusal bileşeni oranında yer verilmiş olması gibi nedenlerle daha avantajlı görünmektedir. Bu doğrultuda konunun anlaşılmasına yönelik çalışmalarda bu ölçeğin kullanımının, daha güçlü/sağlıklı sonuçlar vereceği ve daha detaylı bilgi sağlayacağı şeklinde pratik yararının olacağı düşünülmektedir.

Etik Komite Onayı: Bu çalışma için etik komite onayı Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi'nden alınmıştır.

Hasta Onamı: Yazılı hasta onamı bu çalışmaya katılan hastalardan alınmıştır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış Bağımsız.

Yazar Katkıları: Fikir - A.T.; Tasarım - A.T.; Denetleme - A.T., G.S.; Kaynaklar - A.T., S.A., S.Ç., H.G., Ç.E.A.; Malzemeler - A.T., S.A., S.Ç., H.G., Ç.E.A.; Veri Toplanması ve/veya İşlenmesi - A.T., S.A., S.Ç., H.G., Ç.E.A.; Analiz ve/veya Yorum - A.T.; Literatür Taraması - A.T., G.S.; Yazıyı Yazan - A.T., G.S.; Eleştirel İnceleme - A.T., G.S.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması bildirmemişlerdir.

Finansal Destek: Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadıklarını beyan etmişlerdir.

Ethics Committee Approval: Ethics committee approval was received for this study from the ethics committee of Fatih Sultan Mehmet Vakıf University.

Informed Consent: Written informed consent was obtained from patients who participated in this study.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Author Contributions: Concept - A.T.; Design - A.T.; Supervision - A.T., G.S.; Resource - A.T., S.A., S.Ç., H.G., Ç.E.A.; Materials - A.T., S.A., S.Ç., H.G., Ç.E.A.; Data Collection and/or Processing - A.T., S.A., S.Ç., H.G., Ç.E.A.; Analysis and/or Interpretation - A.T.; Literature Search - A.T., G.S.; Writing - A.T., G.S.; Critical Reviews - A.T., G.S.

Conflict of Interest: No conflict of interest was declared by the authors.

Financial Disclosure: The authors declared that this study has received no financial support.

KAYNAKLAR

1. Nemiah JC, Sifneos PE. Psychosomatic illness: a problem in communication. *Psychother Psychosom* 1970; 18:154-160. [\[CrossRef\]](#)
2. Nemiah JC. Alexithymia. *Psychother Psychosom* 1977; 28:199-206. [\[CrossRef\]](#)
3. Sifneos PE. The prevalence of 'alexithymic' characteristics in psychosomatic patients. *Psychother Psychosom* 1973;255-262. [\[CrossRef\]](#)
4. Franz M, Popp K, Schaefer R, Sitte W, Schneider C, Hardt J, Decker O, Braehler E. Alexithymia in the German general population. *Soc Psychiatry Psychiatr Epidemiol* 2008; 43:54-62. [\[CrossRef\]](#)
5. Parker JD, Keefer KV, Taylor GJ, Bagby RM. Latent structure of the alexithymia construct: A taxometric investigation. *Psychol Assess* 2008; 20:385-396. [\[CrossRef\]](#)
6. Sifneos PE. Alexithymia: Past and present. *Am J Psychiatry* 1996; 153:137-142. [\[CrossRef\]](#)
7. Bermond B, Clayton K, Liberova A, Luminet O, Maruszewski T, Ricci Bitti PE, Rimé B, Vorst HH, Wagner H, Wicherts J. A cognitive and an affective dimension of alexithymia in six languages and seven populations. *Cogn Emot* 2007; 21:1125-1136. [\[CrossRef\]](#)
8. Moormann PP, Bermond B, Vorst HC, Bloemendaal AF, Teijn SM, Rood L, Vingerhoets AJ, Nyklíček I, Denollet J, ed. *Emotion regulation*. New York: Springer; 2008. p.27-42. [\[CrossRef\]](#)
9. Zackheim L. Alexithymia: The expanding realm of research. *J Psychosom Res* 2007; 63:345-347. [\[CrossRef\]](#)
10. Grynberg D, Luminet O, Corneille O, Grèzes J, Berthoz S. Alexithymia in the interpersonal domain: A general deficit of empathy? *Pers Individ Dif* 2010; 49:845-850. [\[CrossRef\]](#)
11. Lumley MA, Neely LC, Burger AJ. The assessment of alexithymia in medical settings: implications for understanding and treating health problems. *J Pers Assess* 2007; 89:230-246. [\[CrossRef\]](#)
12. Taylor GJ, Bagby RM. New trends in alexithymia research. *Psychother Psychosom* 2004; 73:68-77. [\[CrossRef\]](#)
13. Jørgensen MM, Zachariae R, Skytthe A, Kyvik K. Genetic and environmental factors in alexithymia: a population-based study of 8,785 Danish twin pairs. *Psychother Psychosom* 2007; 76:369-375. [\[CrossRef\]](#)
14. Picardi A, Fagnani C, Gigantesco A, Toccaceli V, Lega I, Stazi MA. Genetic influences on alexithymia and their relationship with depressive symptoms. *J Psychosom Res* 2011; 71:256-263. [\[CrossRef\]](#)
15. Levant RF, Good GE, Cook SW, O'Neil JM, Smalley KB, Owen K, Richmond K. The normative Male Alexithymia Scale: Measurement of a gender-linked syndrome. *Psychol Men Masc* 2006; 7:212-224. [\[CrossRef\]](#)
16. Levant RF, Hall RJ, Williams CM, Hasan NT. Gender differences in alexithymia. *Psychol Men Masc* 2009; 10:190-203. [\[CrossRef\]](#)
17. Krystal JH. Alexithymia and psychotherapy. *Am J Psychother* 1979; 33:17-31.
18. Pirlot G, Corcos M. Understanding alexithymia within a psychoanalytical framework. *The Int J Psychoanal* 2012; 93:1403-1425. [\[CrossRef\]](#)
19. Taylor GJ, Bagby RM. Psychoanalysis and Empirical Research The Example of Alexithymia. *J Am Psychoanal Assoc* 2013; 61:99-133. [\[CrossRef\]](#)
20. Guilbaud O, Corcos M, Hjalmarsson L, Loas G, Jeammet P. Is there a psychoneuroimmunological pathway between alexithymia and immunity? Immune and physiological correlates of alexithymia. *Biomed Pharmacother* 2003; 57:292-295. [\[CrossRef\]](#)
21. Lane RD, Ahern GL, Schwartz GE, Kaszniak AW. Is alexithymia the emotional equivalent of blindness? *Biological Psychiatry* 1997; 42:834-844. [\[CrossRef\]](#)
22. Larsen JK, Brand N, Bermond B, Hijman R. Cognitive and emotional characteristics of alexithymia: A review of neurobiological studies. *J Psychosom Res* 2003; 54:533-541. [\[CrossRef\]](#)
23. Reker M, Ohrmann P, Rauch AV, Kugel H, Bauer J, Dannlowski U, Arolt V, Heindel W, Suslow T. Individual differences in alexithymia and brain response to masked emotion faces. *Cortex* 2010; 46:658-667. [\[CrossRef\]](#)
24. Taylor GJ. Recent developments in alexithymia theory and research. *Can J Psychiatry* 2000; 45:134-142. [\[CrossRef\]](#)
25. Moriguchi Y, Komaki G. Neuroimaging studies of alexithymia: physical, affective, and social perspectives. *Biopsychosoc Med* 2013; 7:8-19. [\[CrossRef\]](#)
26. Bermond B, Vorst HC, Moormann PP. Cognitive neuropsychology of alexithymia: implications for personality typology. *Cogn Neuropsychiatry* 2006; 11:332-360. [\[CrossRef\]](#)
27. Parker JD, Keightley ML, Smith CT, Taylor GJ. Interhemispheric transfer deficit in alexithymia: an experimental study. *Psychosom Med* 1999; 61:464-458. [\[CrossRef\]](#)
28. Aust S, Härtwig EA, Heuser I, Bajbouj M. The role of early emotional neglect in alexithymia. *Psychological trauma: theory, research, practice, and policy* 2013; 5:225-232. [\[CrossRef\]](#)
29. Barbosa F, Freitas J, Barbosa A. Alexithymia in chronic urticaria patients. *Psychol Health Med* 2011; 16:215-224. [\[CrossRef\]](#)
30. de Tychey C, Garnier S, Lighezzolo-Alnot J, Claudon P, Rebourg-Roesler C. An accumulation of negative life events and the construction of alexithymia: a longitudinal and clinical approach. *J Pers Assess* 2010; 92:189-206. [\[CrossRef\]](#)
31. Helmes E, McNeill PD, Holden RR, Jackson C. The construct of alexithymia: Associations with defense mechanisms. *J Clin Psychol* 2008; 64:318-331. [\[CrossRef\]](#)
32. Martínez-Sánchez F, Ato-García M, Adam EC, Medina TBH, Espaa-JJS. Stability in alexithymia levels: a longitudinal analysis on various emotional answers. *Pers Individ Dif* 1998; 24:767-772. [\[CrossRef\]](#)
33. Picardi A, Toni A, Caroppo E. Stability of alexithymia and its relationships with the 'big five' factors, temperament, character, and attachment style. *Psychother Psychosom* 2005;74:371-378. [\[CrossRef\]](#)
34. Saarijärvi S, Salminen J, Toikka T. Alexithymia and depression: a 1-year follow-up study in outpatients with major depression. *J Psychosom Res* 2001; 51:729-733. [\[CrossRef\]](#)
35. Salminen J, Saarijärvi S, Toikka T, Kauhanen J, Ärelä E. Alexithymia behaves as a personality trait over a 5-year period in Finnish general population. *J Psychosom Res* 2006; 61:275-278. [\[CrossRef\]](#)
36. Tolmunen T, Heliste M, Lehto SM, Hintikka J, Honkalampi K, Kauhanen J. Stability of alexithymia in the general population: an 11-year follow-up. *Compr Psychiatry* 2011; 52:536-541. [\[CrossRef\]](#)
37. Mikolajczak M, Luminet O. Is alexithymia affected by situational stress or is it a stable trait related to emotion regulation? *Pers Individ Dif* 2006; 40:1399-1408. [\[CrossRef\]](#)
38. Taylor GJ. Alexithymia: concept, measurement, and implications for treatment. *Am J Psychiatry* 1984; 141:725-732. [\[CrossRef\]](#)
39. Parker JD, Taylor GJ, Bagby RM. Alexithymia: relationship with ego defense and coping styles. *Compr Psychiatry* 1998; 39:91-98. [\[CrossRef\]](#)
40. Guttman H, Laporte L. Alexithymia, empathy, and psychological symptoms in a family context. *Compr Psychiatry* 2002; 43:448-455. [\[CrossRef\]](#)
41. Jonason PK, Krause L. The emotional deficits associated with the Dark Triad traits: Cognitive empathy, affective empathy, and alexithymia. *Pers Individ Dif* 2013; 55:532-537. [\[CrossRef\]](#)
42. Swart M, Kortekaas R, Aleman A. Dealing with feelings: characterization of trait alexithymia on emotion regulation strategies and cognitive-emotional processing. *PloS One* 2009; 4:1-7. [\[CrossRef\]](#)
43. Kokkonen P, Karvonen JT, Veijola J, Läksy K, Jokelainen J, Järvelin M-R, Joukamaa M. Prevalence and sociodemographic correlates of alexithymia in a population sample of young adults. *Compr Psychiatry* 2001; 42:471-476. [\[CrossRef\]](#)
44. Salminen J, Saarijärvi S, Ärelä E, Toikka T, Kauhanen J. Prevalence of alexithymia and its association with sociodemographic variables in the general population of Finland. *J Psychosom Res* 1999; 46:75-82. [\[CrossRef\]](#)
45. Hesse C, Rauscher EA, Wenzel KA. Alexithymia and uncertainty management. *Communication research reports* 2012; 29:343-352. [\[CrossRef\]](#)
46. Stingl M, Bausch S, Walter B, Kagerer S, Leichsenring F, Leweke F. Effects of inpatient psychotherapy on the stability of alexithymia characteristics. *J Psychosom Res* 2008; 65:173-180. [\[CrossRef\]](#)
47. Hexel M. Alexithymia and attachment style in relation to locus of control. *Pers Individ Dif* 2003; 35: 1261-1270. [\[CrossRef\]](#)
48. Kauhanen J, Kaplan GA, Cohen RD, Julkunen J, Salonen JT. Alexithymia and risk of death in middle-aged men. *J Psychosom Res* 1996; 41:541-549. [\[CrossRef\]](#)
49. Kooiman CG, Bolk JH, Brand R, Trijsburg RW, Rooijmans HG. Is alexithymia a risk factor for unexplained physical symptoms in general medical outpatients? *Psychosom Med* 2000; 62:768-778. [\[CrossRef\]](#)
50. Cameron K, Ogrodniczuk J, Hadjipavlou G. Changes in alexithymia following psychological intervention: A review. *Harv Rev Psychiatry* 2014; 22:162-178. [\[CrossRef\]](#)
51. Ruth S, Padmakumari P. Recent Trends in Alexithymia. *Int J Psychol Behav Sci* 2014; 4:106-111.
52. Conrad R, Wegener I, Imbierowicz K, Liedtke R, Geiser F. Alexithymia, temperament and character as predictors of psychopathology in patients with major depression. *Psychiatry Res* 2009; 165:137-144. [\[CrossRef\]](#)

53. Foran HM, O'Leary KD. The Role of Relationships in Understanding the Alexithymia-Depression Link. *Eur J Pers* 2013; 27:470-480.
54. Honkalampi K, Hintikka J, Tanskanen A, Lehtonen J, Viinamäki H. Depression is strongly associated with alexithymia in the general population. *J Psychosom Res* 2000; 48:99-104. [CrossRef]
55. Honkalampi K, Hintikka J, Laukkanen E, Viinamäki J. Alexithymia and depression: a prospective study of patients with major depressive disorder. *Psychosomatics* 2001; 42:229-234. [CrossRef]
56. Marchesi C, Brusamonti E, Maggini C. Are alexithymia, depression, and anxiety distinct constructs in affective disorders? *J Psychosom Res* 2000; 49:43-49. [CrossRef]
57. Berthoz S, Consoli S, Perez-Diaz F, Jouvent R. Alexithymia and anxiety: compounded relationships? A psychometric study. *Eur Psychiatry* 1999; 14:372-278. [CrossRef]
58. Frewen PA, Lanius RA, Dozois DJ, Neufeld RW, Pain C, Hopper JW, Densmore M, Stevens TK. Clinical and neural correlates of alexithymia in posttraumatic stress disorder. *J Abnorm Psychol* 2008; 117:171-181. [CrossRef]
59. Nicolò G, Semerari A, Lysaker PH, Dimaggio G, Conti L, D'Angerio S, Procacci M, Popolo R, Carcione A. Alexithymia in personality disorders: Correlations with symptoms and interpersonal functioning. *Psychiatry Res* 2011; 190:37-42. [CrossRef]
60. Coolidge FL, Estey AJ, Segal DL, Marle PD. Are alexithymia and schizoid personality disorder synonymous diagnoses? *Compr Psychiatry* 2013; 54:141-148. [CrossRef]
61. de Panfilis C, Ossola P, Tonna M, Catania L, Marchesi C. Finding words for feelings: The relationship between personality disorders and alexithymia. *Pers Individ Dif* 2015; 74:285-291. [CrossRef]
62. Krystal JH, Giller Jr EL, Cicchetti DV. Assessment of alexithymia in posttraumatic stress disorder and somatic illness: introduction of a reliable measure. *Psychosom Med* 1986; 48:84-94. [CrossRef]
63. Weinryb RM, Rössel RJ. Karolinska psychodynamic profile. *KAPP. Acta Psychiatr Scand* 1991; 83:1-23. [CrossRef]
64. Weinryb RM, Rössel RJ, Åsberg M. The karolinska psychodynamic profile. I. Validity and dimensionality. *Acta Psychiatr Scand* 1991; 83:64-72. [CrossRef]
65. Weinryb RM, Rössel RJ, Åsberg M. The Karolinska Psychodynamic Profile. II. Interdisciplinary and cross-cultural reliability. *Acta Psychiatr Scand* 1991; 83:73-76. [CrossRef]
66. Weinryb RM, Gustavsson J, Åsberg M, Rössel R. The concept of alexithymia: An empirical study using psychodynamic ratings and self-reports. *Acta Psychiatr Scand* 1992; 85:153-162. [CrossRef]
67. Haviland MG, Reise SP. A California Q-set alexithymia prototype and its relationship to ego-control and ego-resiliency. *J Psychosom Res* 1996; 41:597-607. [CrossRef]
68. Haviland MG. The validity of the California Q-set alexithymia prototype. *Psychosomatics* 1998; 39:536-539. [CrossRef]
69. Haviland MG, Warren WL, Riggs ML. An observer scale to measure alexithymia. *Psychosomatics*. 2000; 41:385-392. [CrossRef]
70. Haviland MG, Warren WL, Riggs ML, Gallacher M. Psychometric properties of the Observer Alexithymia Scale in a clinical sample. *J Pers Assess* 2001; 77:176-186. [CrossRef]
71. Haviland MG, Warren WL, Riggs ML, Nitch SR. Concurrent validity of two observer-rated alexithymia measures. *Psychosomatics* 2002; 43:472-477. [CrossRef]
72. Bagby RM, Taylor GJ, Parker JD, Dickens SE. The development of the Toronto Structured Interview for Alexithymia: item selection, factor structure, reliability and concurrent validity. *Psychother Psychosom* 2006; 75:25-39. [CrossRef]
73. Bagby RM, Taylor GJ, Atkinson L. Alexithymia: a comparative study of three self-report measures. *J Psychosom Res* 1988; 32:107-116. [CrossRef]
74. Taylor GJ, Bagby RM. Measurement of alexithymia: Recommendations for clinical practice and future research. *Psychiatr Clin North Am* 1988; 11:351-365.
75. Bagby RM, Taylor GJ, Ryan DP. The measurement of alexithymia: Psychometric properties of the Schalling-Sifneos Personality Scale. *Compr Psychiatry* 1986; 27:287-294. [CrossRef]
76. Porcelli P, Meyer GJ. Construct validity of Rorschach variables for alexithymia. *Psychosomatics* 2002; 43:360-369. [CrossRef]
77. Porcelli P, Mihura JL. Assessment of alexithymia with the Rorschach comprehensive system: The Rorschach Alexithymia Scale (RAS). *J Pers Assess* 2010; 92:128-136. [CrossRef]
78. Kleiger JH, Kinsman RA. The development of an MMPI alexithymia scale. *Psychother Psychosom* 1980; 34:17-24. [CrossRef]
79. Apfel RJ, Sifneos PE. Alexithymia: Concept and measurement. *Psychother Psychosom* 1979; 32:180-190. [CrossRef]
80. Bermond B, Vorst HC, Vingerhoets AJ, Gerritsen W. The Amsterdam Alexithymia Scale: its psychometric values and correlations with other personality traits. *Psychother Psychosom* 1999; 68:241-251. [CrossRef]
81. Vorst HC, Bermond B. Validity and reliability of the Bermond-Vorst alexithymia questionnaire. *Pers Individ Dif* 2001; 30:413-434. [CrossRef]
82. Gori A, Giannini M, Palmieri G, Salvini R, Schuldberg D. Assessment of Alexithymia: Psychometric Properties of the Psychological Treatment Inventory-Alexithymia Scale (PTI-AS). *Psychology* 2012; 3:231-236. [CrossRef]
83. Taylor GJ, Bagby RM, Kushner SC, Benoit D, Atkinson L. Alexithymia and adult attachment representations: Associations with the five-factor model of personality and perceived relationship adjustment. *Compr Psychiatry* 2014; 55:1258-1268. [CrossRef]
84. Taylor GJ, Bagby RM, Ryan DP, Parker JDA, Doody KF, Keefe P. Criterion validity of the Toronto alexithymia scale. *Psychosom Med* 1988; 50:500-509. [CrossRef]
85. Taylor GJ, Ryan D, Bagby RM. Toward the development of a new self-report alexithymia scale. *Psychother Psychosom* 1985; 44:191-199. [CrossRef]
86. Taylor GJ, Bagby RM, Parker JDA. The Revised Toronto Alexithymia Scale: some reliability, validity, and normative data. *Psychother Psychosom* 1992; 57:34-41. [CrossRef]
87. Bagby RM, Parker JD, Taylor GJ. The twenty-item Toronto Alexithymia Scale-I. Item selection and cross-validation of the factor structure. *J Psychosom Res* 1994; 38:23-32. [CrossRef]
88. Fukunishi I, Yoshida H, Wogan J. Development of the Alexithymia Scale for Children: A preliminary study. *Psychol Rep* 1998; 82:43-49. [CrossRef]
89. Heaven PC, Ciarrochi J, Hurrell K. The distinctiveness and utility of a brief measure of alexithymia for adolescents. *Pers Individ Dif* 2010; 49:222-227. [CrossRef]
90. Rieffe C, Oosterveld P, Terwogt MM, Novin S, Nasiri H, Latifian M. Relationship between alexithymia, mood and internalizing symptoms in children and young adolescents: Evidence from an Iranian sample. *Pers Individ Dif* 2010; 48:425-430. [CrossRef]
91. Rieffe C, Terwogt MM, Petrides K, Cowan R, Miers AC, Tolland A. Psychometric properties of the Emotion Awareness Questionnaire for children. *Pers Individ Dif* 2007; 43:95-105. [CrossRef]
92. Rieffe C, Oosterveld P, Miers AC, Terwogt MM, Ly V. Emotion awareness and internalising symptoms in children and adolescents: The Emotion Awareness Questionnaire revised. *Pers Individ Dif* 2008; 45:756-761. [CrossRef]
93. Lundh L-G, Johnsson A, Sundqvist K, Olsson H. Alexithymia, memory of emotion, emotional awareness, and perfectionism. *Emotion* 2002; 2:361-379. [CrossRef]
94. Dereboy F. Aleksitimi: Bir gözden geçirme. *Türk Psikiyatri Dergisi* 1990; 1:157-165.
95. Güleç H, Köse S, Güleç MY, Çitak S, Evren C, Borckardt J, Sayar K. Reliability and factorial validity of the Turkish version of the 20-item Toronto alexithymia scale (TAS-20). *Bulletin of Clinical Psychopharmacology* 2009; 19:214-220.
96. Sömer O, Korkmaz M, Tatar A. Beş Faktör Kişilik Envanteri'nin Geliştirilmesi-I: Ölçek ve Alt Ölçeklerin Oluşturulması. *Türk Psikoloji Dergisi* 2002; 17:21-33.
97. Tatar A. Çok Boyutlu Kişilik Envanteri'nin Madde-Cevap Kuramına Göre Kısa Formunun Geliştirilmesi ve Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi. İzmir: Ege Üniversitesi; 2005.
98. Schermelleh-Engel K, Moosbrugger H, Müller H. Evaluating the fit of structural equation models: Tests of significance and descriptive goodness-of-fit measures. *Methods of Psychological Research Online* 2003; 8:23-74.
99. Meganck R, Vanheule S, Inslegers R, Desmet M. Alexithymia and interpersonal problems: A study of natural language use. *Pers Individ Dif* 2009; 47:990-995. [CrossRef]
100. Vanheule S, Desmet M, Meganck R, Bogaerts S. Alexithymia and interpersonal problems. *J Clin Psychol* 2007; 63:109-117. [CrossRef]